

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Fe pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za en mesec 1 gid. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za en mesec 1 gid. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Marčoni ne prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska. Semeniška ulica št. 4.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna pešit-vrata: 3 kr., če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskani se cena primeroma zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Stev. 284.

V Ljubljani, v četrtek 11. decembra 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 10. decembra.

Ker je danes zvečer seja deželnega zbora nižjeavstrijskega, ki zaradi rešitve gledé razširjave dunajskega mesta ob enem zboruje z državnim zborom, pričela se je današnja seja poslaniške zbornice že ob 10. uri popoldne. Vršila se je v navadnem, za poslušalce na galeriji dolgočasnem tiru ter je postala malo živahnjša le pri razpravi o volitvi dalmatinskega poslanca Šupuka.

Po razglasitvi in razdelitvi došlih vlog in peticij so bile dovršene dopolnilne volitve v nekatere odseke in potrjeni carinski pogodbi z Italijo in Svico, potem sta štajerska poslanca Reicher in Heilsberg utemeljevala samostalni predlog gledé podpore po uimah poškodovanih okrajev štajerskih, ki je bil v pretresanje in poročanje izročen budgetnemu odseku.

Ob 3/12. uro prišla je na vrsto volitev dalmatinskega poslanca Šupuka, o kateri je poročal baron Schneeberg ter v imenu legitimacijskega odseka predlagal, da naj se potrdi. Baron Scharschmidt je v imenu manjšine odsekov temu predlogu ugovarjal in priporočal, da naj se volitev zavrne. V svojem govoru je očitil večini državnega zbora, da je nalašč zavlekla potrditev dalmatinskih volitev; poročevalci tega niso krivi, rekel je Scharschmidt, oni bi bili poročali, če bi bili smeli, ali desnica je sklenila, da naj se reč odloži in tako so se odkladale volitve do zadnjega zasedanja. To je po njegovem mnenju nov dokaz, kako primeren je Coroninijev predlog, da naj se preiskava o volitvah in njih konečna potrditev izroči posebnemu sodišču. Ali dalmatinske volitve so prišle na dnevni red, omenjeni predlog pa ne, ker tako sodišče ne ugaja večini. To natolečevanje vzbudilo je na desnici živahno

oporekanje in poslanec Vitezič je govorniku glasno očitil, da volitev Franceschega še zdaj ni potrjena, da je pa ne zavlečuje desnica, ampak levica.

Zoper volitev je dalje govoril židovski poslanec dr. Jacques in se zlasti zopet opiral na pritožbo, da volilec ni bilo dovoljeno prepisovati volilnih imenikov. Ker je bil poleg grofa Coroninija tudi dr. Jacques sprožil predlog zastran posebnega sodišča za pretresanje volitev, govoril je o tej zadevi malo obširneje, pa vendar ne tako dolgo, kakor je sicer njegova navada.

Za veljavnost volitve se je krepko in z jugoslovansko živahnostjo potegoval dalmatinski poslanec Borčić, ki je obširno, skoraj še preobširno zavračal vse ugovore nasprotnikov.

Za njim se je oglasil še vitez Wiederspurg in odločno oporekal trditvi barona Scharschmidta, da je večina navlašč zavlačevala rešitev dalmatinskih volitev. Zgodovinsko je prav ob kratkem omenjal razlogov, iz katerih so poročevalci odkladali poročilo in katerih noben ud ni mogel naprej vedeti.

O meritorični strani, rekel je Wiederspurg, neče govoriti, ker je v poročilu in tudi po njegovem predgovorniku ta reč tako zelo pojasnjena, da se more o njej vsakdo prepričati, kdor se sploh prepričati hoče. Ali baron Scharschmidt se ni dal prepričati in je še enkrat dolžil večino, da je zavlekla dalmatinske volitve in da je tudi ona kriva, če volitev Franceschega še zdaj ni rešena.

Poročevalec baron Schneeberg je v konečni besedi med splošno veselostjo omenjal, da se nahaja na protestu zoper Šupukovo volitev v Šebeniku okoli 30 podpisov, pri katerih stoji križček v znamenje, da dotičniki ne znajo pisati. In vendar se pritožujejo, da jim ni bilo dovoljeno volilnih imenikov prepisati! (Živahna veselost.) Pri glasovanju je bil predlog manjšine, da se volitev zavrne, od-

klonjen s 122 glasovi proti 103 in z jednako razmerno glasov potrjena veljavnost Šupukove volitve.

Dr. Vitezič je s tovariši izročil samostalni predlog, naj se vse ustanove in naprave za dobrodelne namene oproste pristojbin in kolka. Sklep se je ob 2. uri popoldne, prihodnja seja bo v petek 12. t. m.

Iz hrvatskega sabora.

(Izviran dopis.)

Celi minoli teden se je razpravljalo proračun za prihodnje leto v proračunskem odboru, ter se konečno odobril, kakor ga je vlada predložila. Najvažnejše točke pri teh razpravah so bile: svilarstvo in filoksera, opera in medicinska fakulteta ter sloboda tiska. Pri razpravi o svilarstvu je opozicija napala vlado radi tega, ker je vso to gospodarsko zadevo izročila v roke nekemu Bezeredyju, ki opravlja ta posel v imenu ogrske vlade, čeravno to po postavi ne bi smelo biti. Narod pri tem zgubi mnogo dohodka in ogrska vlada se meša lahko v naše notranje zadeve. Ban je na to odgovoril, da vse to ni res in da bode na leto sklenil z ogrsko vlado celó veko pogodbo o svilarstvu, čemur je opozicijski zastopnik Vrbanić ugovarjal v imenu postave.

Za pokončevanje filoksera se je uvrstilo 5000 gl. več, nego je bilo namenjeno, kajti sama vladna stranka vidi veliko nesrečo, ki čaka hrvatske vinorejce, ako se proti škodljivemu mrčesu kaj ne stori. Vlada sicer imenuje poverenstva ter se posvetuje o tej zadevi, ali dejansko pa le malo stori. Po nekih krajih je vinoreja že popolnoma propala. Bodo li s tako neznatnimi sredstvi, kakor jih daje vlada, novi vinogradi zasajani z ameriško trto, je prav neverjetno. Pri tem poslu bi morale seveda tudi županijske skupščine kaj storiti, saj so one prve poklicane, da pazijo na razvitek gospodarstva. Žal, da

LISTEK.

Radinje.

Zgodovinska povest Jana Podhajského. — Poslov. V. Z. (Dalje.)

V pilzenski okolici, kakor po vsem Češkem se je raznesla naglo govorica, kako je rešil mlad vitez kralja iz smrtne nevarnosti. Ime Bořka z Ledkova je hitelo od ust do ust; nekateri so ga slavili radi njegovega junaškega čina, drugi ga kleli, vendar se niso mogli ubraniti, da bi se ne čudili njegovi neobičajni hrabrosti.

Sam Žižka je rekel, ko je slišal, kako težko je ušel Sigmund smrti in kako ga je rešil v največji nevarnosti mladi vojak, Bořek z Ledkova:

„Škoda, da je tak junak v sovražnikovem taboru. Škoda, da se ne bojuje za kelib. Bořek z Ledkova — to je pač sin onega Oldrika, bivšega grajskega grofa na Radinjah, katerega sem videl tam pod Krasikovom. Ali ni res, gospod Bohuslav?“ Obrnil se je k gospodu Bohuslavu iz Švamberska, kateri je bil sedaj najbolj goreč njegov privrženec.

„Da, to je hrabri Bořek z Ledkova, o čegar junaštvu sem se sam prepričal.“

„Ali veš, zakaj me tako zanima ta mladenič?“

„Povej mi to!“

„Često se ga spominjam; vendar nikdar ne njega samega. Poslušaj torej. Veš sam, kako smo dobili nunski samostan, in kako so poginili tam re-

dovniki in redovnice v ognji. Morda nisi slišal, kdo je bila tudi mej nunami. Podprijorka samostana se je imenovala prej, kakor je premenila v samostanu svoje ime, Eliška z Dubnjan. Ko je bila mlada, ljubil sem jo in še sedaj mislim le na njo. In ta mladenič ljubi tudi Eliško z Dubnjan.“

„Hčer grofa Radinjskega, ono deklico angeljske lepote?“

„Da, netrvo moje Eliške. — Tako vidiš, gospod Bohuslav, zakaj se ga tolikokrat spominjam.“

Tu se je spomnil Bohuslav svoje sestre in njene jeze proti Bořku, in še-le tedaj je uganil, da se je srdila njegova sestra iz družega vzroka: da ji ni vsiljeval svoje ljubezni, temveč njeno zavrzel.

XX.

Novi gospodar na Štenovicah je zapustil kraljevo vojsko in šel za nekaj časa na svoj dom — na Štenovice.

Gospod Rezanka z Bora se je klanjal globoko pred „blagorodnim, visokim, slavnim gospodom“, proseč ga naklonjenosti.

„Čutim tudi jaz v sebi moč za velika dela in poklic za vzvišene stvari; opozori na-me, visoki gospod, njegovo milost cesarja; opozori ga na moje junaške lastnosti in mu povej, kako bi bil pripraven za kako kraljevsko službo, posebno pripraven sem pa za kraljevega komornika.“

Ni treba praviti, koga je obiskal najprej novi gospodar na Štenovicah; kam je hitel najprej. Ni

treba pripovedovati, kako ga je sprejela veselo na Radinjah gospodičina Eliška, ki je bila jako ponosna na svojega Bořka, ponosna zato, ker je dala srce možu, kateri je dokazal tako jasno, da je vreden največje ljubezni in spoštovanja.

„Vidiš,“ pravila je še prej, ko je slišala o junaškem Bořkovem činu svoji teti, „vidiš, mila teta, da si nisem izbrala nevrednega. Grajala si me, da sem dala prednost revnemu, neznanemu graščaku, kateri je na to še sin slabega očeta; in sedaj vidiš. Prosi me odpuščenja za to.“ Smehljala se je blaženo pri tem očitani in se vila k dobri teti, kateri ni bilo treba prositi.

Bořek je mogel sedaj smejeje jezdit na Radinje; dobil si je s svojim junaštvom in slavo pravico do ljubljene dekleta.

Kralj mu je dal nalogo, da bi zbral graščake v pilzenski okolici, kateri so mu še udani, da bi mogli vzdržati Žižkov napad, ako bi slučajno prišel v ta kraj. Bořek je izpolnil natančno svojo nalogo; naglo je bilo znano njegovo ime po vsej okolici in se imenovalo z največjo častjo. Zlasti je hvalilo revno ljudstvo dobrotljivega gospoda.

„Ni se vrgel po očetu, temveč po dobri, blagi svoji materi;“ tako so govorili o njem oni, ki so poznali njegovega očeta in njegovo mater.

„Ko bi živela blaga gospa, kako bi bila srečna, da je njen sin mož popoln in da ima toliko blaga, da postane Eliška z Radinij njegova soproga.“

se v teh skupščinah ravno gospodarstvo najbolj zamenarja.

O operi, katero misli g. Štriga za dva meseca v Zagrebu vzpostaviti, pisal sem že enkrat, ko se je to vprašanje razpravljalo v mestnem zastopstvu zagrebškem. Vlada se je izjavila, da ne more za opero nič več žrtvovati, dosti je to, da je dala gledališče zastopni. Čudno je bilo v tej razpravi slišati, kako so najodličnejši privrženci vlade, posebno Črnković, branili opero proti vladi. Tukaj so si prišli vladni zastopniki v prvič navskriž. Je-li bila to sleparija od nekih poslancev, ali ne, ne more se trditi, vendar pa podpora operi ni dovoljena, ker je preveč drugih potreb.

Ravno tako se za medicinsko fakulteto ni po vladnem predlogu nobena svota določila, nego bode narod bržkone še dolgo čakal, da se mu oživotvori omenjena želja, kakor sem zadnjič poročal. Čudno se nam zdi, da so pri tem tako važnem vprašanju neki zastopniki vladne stranke, posebno zastopnik Gjurmović, z neko zlobnostjo govorili proti vseučilišči ter navajali, da bi bilo bolj potrebno politehniko odpreti. Gjurmoviću in nekim njegovim somišljenikom ni po volji, da se vseučilišče hrvatsko tako lepo razvija, še celo pa jim ne bi bilo prav, ko bi se spopolnilo. Da se pa to tudi ne bi vresničilo, ali vsaj tem teže, izmislili so vprašanje o politehniki, o kateri se pri nas do zdaj še ni toliko mislilo, kolikor o popolnitvi vseučilišča z medicinsko fakulteto. Tem ljudem bi bilo najljubše, ko bi Hrvati sploh takih zavodov ne imeli, pa hočejo na tak način napredek zaustavljati. Med tem pa se je vlada sama izjavila, da bo najpoprej vseučilišče popolnila in še-le potem na politehniko mislila.

Pri razpravi o sodstvu je povzdignil glas poslanec dr. Vrbanić proti preganjanju časopisov opozicijskih, ki jih oblasti vsak čas konfiskujejo. Naj se sodi po novi postavi in pred porotniki, ne pa po starih Bachovih postavah. Ban je obljubil, da bo v bodočem letu predložil saboru nov tiskarski zakon. Bode li kaj slobodnejši, nego je sedanj, je prav neverjetno; pa ko bi tudi bil, oblasti ga bodo že znale po svoje tolmačiti. Kako so vladni poslanci večkrat še bolj vladni, nego vlada sama, je pokazal pri tej razpravi poslanec Popović, ki je predlagal, da naj bi se pod politični članek podpisal pisatelj sam in da naj tudi on za to odgovarja. Kako bi bila potem mogoča sloboda tiska, more si vsakdo sam predstaviti, kdor razumi te zadeve. Tak poslanec je že več nego mameluk.

Po teh odborskih sejah je bila dné 6. dec. zopet saborska seja, v kateri je bil predložen proračun na razpravo, ali se ni o njem razpravljalo, ker je seja trajala le eno uro. Tej seji je prisostvoval prvičkrat novoizbrani srbski patrijarh Branković, ki je prišel v Zagreb na nekaj dni. Zanimiva je bila interpelacija, katero je stavil na vlado Barčić radi slabega gospodarstva s šumami v Bosni po židovski tvrdki Morpurgo, kateri so prodane vse

šume bosenske na 15 let. Le-ta tvrdka pa zdaj silno pustoši šume ter toliko lesa izvozi, da je lesna trgovina na Hrvatskem močno nazadovala. Zastopnik vpraša, kaj misli vlada v tem pogledu storiti? Pa še dlje je šel zastopnik. On je hudo šibal današnjo upravo v Bosni ter je tega mnenja, da ne bo dolgo Avstro-Ogrska tukaj vladala, če se bo še zaneprej tako ravno, kakor se zdaj ravna. Narod je sploh nezadovoljen. Kaj misli storiti hrvaška vlada, ko bi se zopet kaj takega pripetilo, kakor se je l. 1876? Ban je odgovoril na prvo vprašanje, da je opozoril merodajne faktorje radi prevelike produkcije lesa v Bosni in na škodo, ki prihaja od tod na lesno trgovino hrvatsko. Kakor so zdaj okoliščine, jako je dvojbeno, da se bo kdo na to pri skupni vladi ozrl. Na drugi del interpelacije pa pravi ban, da ne more odgovoriti, ker uprava Bosne spada pred delegacije. To je v resnici korekten odgovor, samo žalostno je, da se hrvatski delegati v delegacijah za take zadeve ne zavzamejo takrat, ko je treba. Tamkaj naj bi Gjurmović odprl usta, ne pa v našem saboru zmešnjave delal. Poslanec Barčić je storil svojo dolžnost, da je vlado opozoril radi slabe trgovine z lesom in da je povedal pravi vzrok. Ker je pa malo preveč govoril ter celo povedal, da se piše po časopisih, češ, da je Kallay sam v društvu z Morpurgom, pokaral ga je strogi predsednik sabora radi tega izraza, ali vrli poslanec Barčić si menda iz tega ne dela nobene preglavice.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. decembra.

Notranje dežele.

Večina državnega zbora je tudi pri začetku zadnjega zasedanja državnega zbora ohranila svojo celoto; to je pokazala potrditev volitve dalmatinskega poslanca Masovića. To je dobro znamenje. Sicer Slovenci res nimamo posebnih vzrokov ogrevati se za sedanjo vlado, vendar ako uvažujemo trezno sedanj, notranji politični položaj, reči moramo, da je zanesljiva večina v državnem zboru dobro znamenje. Liberalci so namreč pri razpravi o državnem proračunu napovedali hud napad na vlado, z namenom, da bi jo vrgli in da bi že nemško-liberalna vlada vodila prihodnje volitve v državni zbor. Kdor pa ni otrok v politiki, znano mu je, kako bistveno da more vlada vplivati na volitve in kdor pozna brezobzirnost nemških liberalcev, vé tudi, s koliko drznostjo in odločnostjo bi se tudi posluževali svoje oblasti. Tako bi se n. pr. zgodilo, da liberalna vlada z jedno samo črto dobi na Gorenjemavstrijskem v veleposestvu liberalno večino namestu dosedanje konservativne. Nam Slovincem sicer liberalno-nemška vlada ne more mnogo škoditi, zakaj kar imamo slovenskih poslancev, te mandate si bomo ohranili tudi v kljub najhujšemu nemško-liberalnemu pritisku, vendar Slovenci so navezani na zaveznike v državnem zboru in najbolj zanesljivi med njimi so Staročehi in nemški konservativci; ti pa bi mnogo mandatov izgubili, ako se volitve vrše pod vodstvom liberalno-nemške vlade. Ako torej odobravamo, da s. slovenski poslanci tudi

tudi zastopniki mest, kralju udanih, da bi se pripravili za bližajočo se nevarnost.

Vsi so bili tega prepričanja; vsi so se veselili, da bo bližajoči se vihar poslednji in da po njem nastane blagi mir.

Tudi Boček z Ledkova je bil vesel te nade.

„In potem, Eliška, potem spoji duhovnik naše roke k večni zvezi,“ rekel je mladi mož in stisnil roko svoje zaročenke.

„Za nekaj časa bo boj minil in nihče se ne bo veselil mira tako, kakor ti in jaz.“

Žižka je pustil za seboj Pilzen, ker ni upal obkoliti dobro utrjenega mesta, ki je hranil mnogo vojakov, in se je približal naravnost Radinjam. Nikdo se ni nadejal tega naglega napada. Pod gradom se je razstavila njegova vojaška moč in obleganje se je pričelo. Grad je sicer na strmo skalo postavljen in ima mnogo stolpov, močno zidovje, ali vojaškemu izvežbanju, vstrajnosti Žižkovi in njegove vojske ustavi se težko.

Obleganje že traja dva dni in Žižka je prisegel, da ne zapusti tega mesta, dokler ne zasadi svojega prapora na najvišje mesto grajskega stolpa.

„Naj veje odtod prapor s kelihom; naj ga vidi polovica Češkega in vé, da slepi Žižka še živi, da še vlada s svojo desnico, dokler vodi svoje polke k zmagi. Naj se ne veselí, da so že premagali slepega Žižko!“ zaklical je Žižka in pokazal s tem trdno nado, da hoče premagati Radinje.

(Dalje sledi.)

še v prihodnje držé železnega obroča desnice, ne smemo pa zamolčati želje, da se bodo naši zaupni možje ravnali pri svoji politiki po važnem in v politiki pogosto jedinem razlogu: da, ut des, ter strogo zahtevali od vlade, da zabrani in odstrani silne krivice, katere Slovenci trpé povsod, vzlasti pa na pomejnih krajih.

Klub desnega središča v državnem zboru je imel dné 7. t. m. pod predsedništvom grofa Hohenwarta svojo sejo, pri kateri je predsednik omenil, da je stališče ministerstva Taaffejevega popolno trdno, da so vse novice o odstopu le prazne nade nemških liberalcev, da bo brez dvoma grof Taaffe vodil prihodnje volitve v državni zbor.

Uradni list poljski v rusinskem jeziku. Že dlje časa so poročali gališki časopisi, da hoče vlada svoj lvovski uradni list izdajati v prihodnje ne le v poljskem, ampak tudi v rusinskem jeziku. Od novega leta bo res imela uradna „Gazeta lvovska“ vsaki dan prilogo v rusinskem jeziku. Ne rečemo, da bi Rusini s tem ne bili pridobili ničesar, vendar smemo reči, da za to skledico malovredne leče ne bodo prodali nasproti vladi svojih versko-narodnih zahtev.

Ogrska tvornica za orožje. Odkar je dualizem zadal smrtno rano celokupnosti avstrijskih dežel, trudi se Madjari leto za letom, da si v državi pridobivajo vedno več samostojnosti za svojo ogrsko polovico. To pomenja tudi tovarna za orožje, katero seveda Madjari potrebujejo za vse slučaje. Deželnoobrambeni minister baron Fejerváry je dobro zastopal celokupno avstrijsko-ogrsko stališče.

Vnanje države.

Srbija. Kakor pišejo „Male Novine“, dobil je metropolit Mihael pismo od ekumenskega patrijarha, v katerem mu naznanja, da je patrijarh sicer sprejel predlog turške vlade, a vendar je potrebno, da se snide ekumensko cerkveno zborovanje ter se odstranijo nekatere neprilichnosti v pravoslavni cerkvi.

Rusija. Ruska vlada želi kolikor mogoče pospešiti svoj promet. To nam kažejo zopet konference v ruskem finančnem ministerstvu za razvoj kupčije in trgovine s Kitajem. Nadalje se je zboljšala pri tej priložnosti rusko-rumunska kupčijska pogodba.

Italija. Kakor poroča „Tribuna“, piše se iz Rima 9. t. m., da bo izrazil italijanski kralj v jutrnjem prestolnem govoru svojo željo, naj se nemudoma reši gospodarstveno vprašanje. Primankljaj se je zmanjšal na neznatno vsoto s štedenjem. Od davkoplačevalcev se ne bodo zahtevali nobeni novi davki več. V Afriki se bo držala vlada mej določenimi mejami; posadek ni potreba pomnožiti. Kralj bo zagotavljal dobre razmere do vseh držav, vzlasti pa do Anglije, in da je evropski mir zagotovljen posebno s trodržavno zvezo.

Nemčija. Kakor kaže, pričel bo nemški državni zbor že koncem tega tedna božične praznike. Še prej pa se bode razven prvega branja o proračunu rešilo tudi branje o predlogu davkov na sladkor. — V Berlinu se govori, da bode minister Gossler odstopil; zakaj navstalo je nekako nasprotje med cesarjem in njim zaradi nameravane preosnove šol. Gosslerju nikakor ne dopade cesarjevo načelo, naj se iz vseh šol umakne humaniteta narodnosti, ki bodi jedina podlaga vzgojevanju nemške mladine.

Francija. Časnik „Monde“ in „Univers“ objavljata pismo kardinala Rampolle, katero je bil pisal onemu škofu, ki je bil povprašal papeža, kako meni o Lavigeriejevem nazoru glede republike. Rampolla pravi, da nima katoliška cerkev ničesar v svoji ustavi in svojih naukah, kar bi ugovarjalo tej ali onej vladi. Apostolska stolica ne čisla samo državljanskih oblasti, marveč je ž njimi celo v diplomatski zvezi. Ako ni posebnega vzroka, naj se verniki vdeležujejo javnih zadev, da bo blagotvorni vpliv svete vere pospeševal blagostanje naroda.

Španija. Pri zadnjih državnih volitvah v Španiji so konservativci posebno sijajno zmagali. Volitve so se vršile v 49 provincijah in ministerski kandidatje so prodrli z večino v 42 provincijah. Razven v Madridu, Saragosi in Valladolidu je zmagala konservativna stranka v vseh drugih glavnih mestih. Vsega vkupe je izvoljenih 212 konservativcev, 93 udov opozicijske stranke, mej katerimi je 12 karlistov; posiblistje imajo skoro toliko sedežev, kakor fuzijonisti. Tacega vspeha se pač niso nadejali konservativci. — Kakor utegne že znano biti, vršil se je letos v Saragosi zbor španskih katolikov. Pri tej priliki so bili poslali katoliki addresso na papeža Leona XIII. Na to addresso je sveti oče preprijazno pismo poslal saragoskemu knezoškofu, v katerem izraža na kongresu zbranim katolikom najtoplejšo zahvalo, da so se tako potezali za pravice katoliške cerkve.

Luksenburg. V prestolnem govoru povodom svoje prisage je govoril veliki vojvoda Adolf o velikih zaslugah umrlega nizozemskega kralja Viljema III. za svobodo in razvoj Luksenburškega, katero mu bode za to vedno hvaležno. „Kralji umirajo, narodi ostanejo. Narod in knezi se bodo hvaležno spominjali pokojnega kralja. Ustava in obštave so me pozvale na prestol. Ob jednem sprejemem vse vladarske dolžnosti ter prosim, da me v njih dosego podpirate z zaupanjem in naklonjenostjo svojo. Hvalim Boga, da mi je dal v moji veliki starosti priložnost posvetiti moje moči domovini.“ Na to je veliki vojvoda prisegel ter naposled zaklical: „Živela velika vojvodina!“

Vsi so pričakovali dneva, ko se bo slavila vesela svatba na gradu, v celi okolici so že voščili naprej mnogo sreče bodočima zaročencema in se čudili samo temu, da se odklada svatba Bočka z Eliško vedno na poznejšo dobo.

Tudi Boček je želel zeló, da bi mogel imenovati Eliško že svojo ljubljeno soprogo, ali ni bila še doba pripravna, da bi jo mogel peljati v mirni svoj dom. Grozile so nove nevarnosti kraju, novi oblaki, huji kakor kedaj, so se bližali Pilznu. Od Klatov se je vlekla grozna Žižkova vojska, uničujoč po cesti vse, mesta in vasi, od koder so se slišali obupni kriki ubogega ljudstva.

Že je stal strašni vodja s tisoči udanih svojih vojniov, obkoljen od svojega premakljivega zidovja, blizu Pilzna.

Ali tudi kraljeva stranka v pilzenski okolici je bila tako močna, da bi ne mogla biti od Husitov čisto premagana. Da, celo nadejala se je, da bo tu slednjič popolno uničena Žižkova moč; da bo pilzenski kraj, kjer se bo končal dolgoletni boj. Veselili so se, da izgubi ime slepega Žižke za večno svojo grozo.

„Tu poteče mnogo krvi in pogine mnogo sinov domovine, da bi se mogla iz njih narediti velika gomila; ali nad njihovimi trupli zaplapolá beli prapor zmage in miru, po katerem koprni tako ubožana domovina.“ Tako je prerokoval gospod Harbart iz Lopate, ko so se sešli skupaj na Radinjah gospodje in vitezi iz bližnje in daljne okolice, kakor

Anglija. Irska stranka se je razcepila. Iz Londona namreč pišejo 6. t. m.: Večina irske stranke je izvolila na posebnem shodu Mac Carthyja za svojega predsednika in sklenila izvoliti odbor, obstoječ iz osmih udov, kateri naj bi podpirali imenovanega predsednika. Manjšina je sprejela resolucijo, v kateri izraža svoje obžalovanje, da se Gladstone brani formalno izraziti svoje nazore ter je potrdila volitev Parnella za svojega predsednika. Irska stranka je torej razcepljena na dve polovici, kar ji pa izvestno ne bo koristilo v dosego teženj irskega prebivalstva.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 10. decembra. *) Drugi občni zbor tukajšnjega „podpornega društva za slovenske visokošolce“ vršil se je v „hôtelu royal“ ob mnogobrojni vdeležbi; tudi zastopnikov duhovniškega stanja bilo je nekaj navzočih.

Gosp. predsednik Navratil pozdravi imenoma nekaj novih udov, tako g. dr. Fr. Sedeja, g. župnika Jančarja, g. Tomšiča, katerega smo po opraviilih nujno zadržanega nekaj časa v naših družbah pogrešali, in druge gospode.

Radostno vzame zbor na znanje, da se društvo veseli najvišje naklonjenosti Njeh Veličanstva, našega cesarja, ter šteje dva slovenska škofa svoja ustanovnika; po pristrmem pozdravu vsega zbora preide k drugi točki dnevnega reda, k poročilu tajnika.

Tajnik gospod Jereb javi, da boče ono, kar je društvo od prvega občnega zbora do konca državnega leta 1890 doživelo, opustil, ker je že itak iz prvega tiskanega poročila znano; dalje dostavi besedam g. predsednika, da so poleg Nj. ekselence prevz. škofa ljubljanskega in mariborskega še drugi visoki duhovniki, n. pr. velečast. g. lakromski opat, velečast. g. tržaški prošt, velečast. gosp. novomeški prošt itd., kakor sploh velečast. duhovščina društvo kaj izdatno podpirali, ker od gmotnih podpor, katere so društvu v stoinpetih slučajih došle, bile so triindvajsetere, navadno večje svote, iz duhovniških krogov.

Z veseljem se jemlje na znanje, da se je tudi ženski spol, — poleg drugih posebno gospa Murnikova v Ljubljani in gospdč. Pajničeva v Novem Mestu, — za društvo zanimal, in to zanimanje z nabiranjem precejšnjih svot dokazal.

Med drugimi poverjeniki odlikovali so se posebno dijaki; tako v Trstu gg. Abram in Skočir, na Vrhniki g. Kotnik in drugi. Po krajih bila so poleg Ljubljane za društvo najrodovitnejša mesta: Kranj, Vrhnika, Ljutomer; tudi velik del naše ožje domovine, kateri se je lani društvu celó odtegoval, dal nam je letos dva ustanovnika in več podpornikov, namreč Goriško. — Vivant sequentes!

Zabeležiti moralo je društvo tudi žalostnih dogodkov, ker v teku leta odmrli so mu trije zvesti podporniki gg.: Lapajne v Idriji, Kotnik na Vrhniki in Gabršek na Vranskem. Naj v miru počivajo!

Tudi Vas, gospod vrednik, oziroma Vašega cenjenega lista, spominjal se je poročevalec hvaležno poleg drugih slovenskih listov, katerim gre skoro največ zaslug, da društvo tako čvrsto napreduje. Iskrena hvala Vam, ki se s peresom za narodove pravice in njegov napredek bojujete!

Število rednih udov znašalo je 30, vseh dose-danjih ustanovnikov 25, skupaj 55. Podpore delile so se sedemindvetdesetkrat, največkrat vseučiliškim slušateljem.

Dalje poroča g. Pukl kot blagajnik o društvenih troških in dohodkih; po tem imelo je društvo vseh dohodkov 1226 gld. 30 kr., ter izdalo s podporami 693 gld., na drugih troških 38 gld. 94 kr.; konečnega premoženja je 2144 gld. 98 kr., Rudolfova srečka vredna nom. 10 gld. in nekaj obrestij.

Po poročilu g. Svaršnika kot revizorja vršile so se volitve v odbor, ki se je pozneje tako konstituiral: Ivan Navratil, predsednik; prvi podpredsednik: dr. Fr. Simončič; drugi podpredsednik: dr. Mirko Ploj; prvi blagajnik: velečast. g. dr. France Sedej; drugi blagajnik: Jakob Pukl; prvi tajnik: Janez Jereb; drugi tajnik: dr. Karol Strekelj; odborniki: dr. Alojzij Homann, dr. Matija Murko, Ivan Luzar.

V isti odborovi seji sklenilo se je ustanovnico na 2000 gld. povišati, ter se je zato za 2200 gld. nom. vrednosti majske rente nakupilo.

Blagovoljni darovi naj se pošiljajo blagajniku velečast. gosp. dr. Francetu Sedeju, ces. in kr.

*) Poročila o občnem zboru podpornega društva nismo objavili, ker ga nismo — prejeli. Kje tiči vzrok? Op. vred.

dvornemu kapelanu, vodji „Avgustineja“, Wien, I., Augustinerstrasse 7.

Rim, 5. decembra. (Razne novice.) V proslavo štiridesetletnega vladanja avstrijskega cesarja Franca Jožefa, ki se je slovesno praznovalo dné 2. decembra 1888, so ustanovili načelniki zavoda S. Maria dell' Anima, kojega pokrovitelj je avstrijski cesar, za vse čase slovesno službo božjo s Te Deum „pro incolumitate et prosperitate Sacrae Majestatis Suae, pro regnante Imperatore Austriae et Hungarie Rege Apostolico nec non pro tota augustissima domo imperiali Austriaca“. Tudi letos smo dné 2. decembra imeli to slovesno službo božjo, katere se je vdeležil avstrijski poslanec in mnogo v Rimu bivajočih Avstrijcev in Nemcev.

Francoski in angleški listi vedó mnogo poročati o bližnjem konzistoriji in o novi papeževi okrožnici, ki ima temeljito in vsestransko razpravljati socijalno vprašanje; tudi pripovedujejo o posebnem zboru kardinalov, ki se peča s socijalnimi vprašanji ter jih skuša rešiti v smislu in po načelih katoliške vere. Konzistorija v kratkem ne bo, ker ni niti deset škofov po celem katoliškem svetu, katere papež potrdi. Tudi o novi okrožnici, ki ima razpravljati socijalno vprašanje, ni v vatikanskih krogih nič določno znanega; gotovo pa je, da ni nobenega posebnega odseka, kjer bi se kardinali bavili jedino z reševanjem socijalnega vprašanja.

Irska škofa Logue in O. Doghaty sta po želji papeževi prišla v Rim na razgovor o zamotanih irskih zadevah, vzlasti da dobita določno navodilo, kaj storiti škofom glede na Parnellovo afero.

Za poznanjsko nadškofijsko stolico se govori, da bo kmalu imenovan nadškof in sicer se zatrjuje, da bo rodod Poljak, kar je jedino pravično in koristno za cerkev in za škofijo.

Gregorijansko vseučilišče je imelo dné 26. novembra veliko šolsko slovesnost pod predsedništvom kardinala Maselle. Na teološkem oddelku je bilo imenovanih 38 doktorjev, na filozofičnem oddelku 43 in sicer 14 tudi iz Collegium Germanicum, med njimi sta tudi naznanjena, kakor že omenjeno, Slovenca Ušeničnik in Koren. — Dan pozneje je imel jednako slovesnost rimski seminar (Apollinar) pod predsedstvom kardinala Parochi-ja, pri kateri so bili trije kapelani dell' Anima imenovani doctores juris canonici.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je daroval za cerkev v Dhoršah na Koroškem 60 gld., Švabečanom in Dobjanom, katerim je toča naredila veliko škodo, pa 300 gld.

(Državni zbor.) Kakor poroča „Presse“, določilo je predsedništvo državnega zbora zadnjo letošnjo sejo na danes teden 18. dan t. m.

(O položaju) so razni listi pisali, da utegne grof Taaffe v kratkem odstopiti in da mu bode naslednik kak odločen nemški liberalec. Kakor pa čitamo v nekaterih zanesljivih listih, ne bode se levičarjem še tako hitro spolnila njihova želja. Tako je namreč grof Hohenwart dné 7. t. m. v klubu desnega centra zatrjeval, da vlada ne bode odstopila in bode grof Taaffe vodil tudi prihodnje državnozbornske volitve.

(Preč. g. Ivan Legat.) katehet na državni gimnaziji v Trstu, bil je od presvetlega cesarja z odlokom z dné 2. decembra t. l. imenovan kanonikom stolnega kapitlja v Trstu.

(Nemška nestrpnost.) Koroški poslanec Hock in tovariši so v predzadnji seji državnega zbora interpelovali poljedelskega ministra, zakaj je bil c. kr. tajnik kranjske kmetijske družbe, g. Gustav Pirc, poslan v Celovec, da je na shodu katoliško-političnega in gospodarskega društva govoril o živinoreji? — V resnici nestrpni so naši Nemci! Popotnega učitelja za kmetijstvo na Koroškem nimajo, in vendar so tudi koroški kmetje potrebni pouka o živinoreji. Da pa je gospod govoril v slovenskem jeziku, je povsem naravno, ker gotovo polovica slovenskih kmetov na Koroškem ne zna nemščine.

(Šolo so zaprli) zaradi davice v Trbovah pri Smledniku. Umrlo je nekda že več otrok za to boleznijo.

(Ubožne učenke mestne dekliške šole pri sv. Jakobu v Ljubljani.) Tukajšnje osemrazredno mestno dekliško šolo obiskuje veliko zelo revnih učenk celó z barja in iz mestnega loga. Ubogi otročiči slabo oblečeni že vsi premrazeni v šolo pridejo in ker so predaleč doma, čez poldne v šoli čakajo popoldanske pouka. Blaga gospa voditeljica je zato v do-

govoru z učiteljskim osebjem te šole sklenila tudi letos v mrzlih zimskih mesecih tem revnim učenkam preskrbeti kaj gorkoga kosila. Gotovo bo vsacega, kdor ima kaj srca za ljubo pa tako ubogo mladino, veselilo slišati, da od 1. decembra že dobiva vsak šolski dan do 70 ubogih deklic kosček kruha in skledico gorke hrane, in to bode trajalo do aprila. Naj bi tedaj prav mnogo dobrotnikov in dobrotnic, katerim se uboga mladina smili, gospo voditeljico podpiralo v njenem blagem, človekoljubnem podjetju! Vsak še tako mil darček bo kaj dobro obrnen in samemu Bogu posojen!

(Obrtni pouk.) Osrednja komisija za obrtni pouk je imela v torek sejo pod predsedstvom sekejskega načelnika grofa Enzenberga. Navzočne je pozdravil minister, povoljno se izrazil o obrtnih šolah in obljubil še nadaljno podporo.

(Izdavanje letnih vozovnic.) Izdavanje letnih vozovnic ali voznih listkov za vse črte c. kr. državnih železnic, na kojih je osebni tarif z dné 16. junija l. 1890. v veljavi in stanejo za I. razr. 300 gld., II. razred 200 gld. in III. razred 100 gld., izvršuje v zastopništvu c. kr. generalnega ravnateljstva c. kr. železniško obratno vodstvo v Beljaku, vendar se dobivajo te vozovnice ali vozni listki tudi s posredovanjem postaj. Naroča se pa te vozovnice ali vozne listke pri napominanem c. kr. železniškem obratnem vodstvu v Beljaku, in pridejati se mora naročbam fotografija (v obliki vizitnice) in dotični znesek frankovano.

Raznoterosti.

— Nesreča na Donavi. Iz Požuna se poroča: Pri Doborgoci (pod Požunom) je utonil dné 4. t. m. parnik, na katerem je bilo več tisoč stotov sadja. Ljudje so se vsi rešili.

— Proti socijalnim demokratom. Münsterski škof, dr. Dingelstaed, opozarja duhovnike svoje škofije, naj se seznaniijo z nauki socijalnih demokratov in glavnimi težnjami njihovih voditeljev, da bodo mogli vsedgar jasno in določno kazati vernikom pravi cilj socijalistovskih agitatorjev in njih nasprotovan, proti krščanski npravnosti in veri.

— Sneg v Algiru. Iz Orana se poroča dné 5. t. m.: Železnični tir Meheria-Saida je zameten. Sneg je 60 centimetrov debel; promet je ustavljen.

— 50.000 litrov špirta v Donavo. V Budimpešti je začelo dné 27. t. m. v nekež tovarni goriti. Unel se je bil špirit, ker je bila menda počila cev. Naenkrat je bilo vse v plamenu. Gotovo bi bila pogorela vsa tovarna, ko ne bi bili izpustili po kanalu vseh 50.000 litrov špirta v Donavo. Tovarno so le s tem oteli požara, da je ves špirit iztekel iz kotlov.

— Katoličanstvo na Danskem se kaj lepo širi. Nedavno se je osnovala v Kodanji bratovščina sv. rožnega venca, ki je procvitala do 15. stoletja, potem pa bila žrtva protestantizma. Priredili so zatorej veliko javno procesijo, ki je napravila silen vtis na ljudstvo. Kakor se sliši, utegne se v kratkem uvesti tudi red oo. benediktincev.

— Prostopidariji smrtni sovražniki sv. cerkve. Kako silno si prizadeva prostopidarstvo uničiti sv. vero med priprostim ljudstvom in s tem vzgojiti in razširiti socijalizem, kaže okoliščina, da se je osnoval v Gentu prostopidarski odbor, ki obeta vsakemu delavcu 100 frankov, ako ne pusti duhovnika v smrtni bolezní do sebe in določi, da ga po smrti brez cerkvenih obredov pokopljejo.

— Monte Carlo brez Rusov. „Le Jour“ poroča, da je ruski car prepovedal svojim podložnikom igranje v Monte Carlu. Car je namreč previdel, da mnogi ruski plemenitaži zapravijo v imenovani zloglasni igralnici vse svoje premoženje.

Narodno gospodarstvo.

Koliko koristijo naprave za osuševanje in ovlaževanje.

Spisal kulturni inženjer A. Čadež.

(Dalje.)

Voda ima, kakor je znano, nekako petkrat večjo gorkotno kapaciteto, kakor vsaka vrsta zemlje; z umetnimi ovlaževanji se torej zmanjšajo in poravnajo stopinje nočnega izpuhtevanja, in tako tudi za poljske rastline tako škodljivi „ekstremi“ zemeljske toplote in zemeljske suhote.

Razne rastline potrebujejo razno množino gorkote za razvoj; tam, kjer dobivajo rastline potrebno zemsko gorkoto vsled večje solnčne moči, torej proti ravniku, je treba manj skrbeti za dovažanje vode, kakor pri nas.

Važno tedaj za ugodno rast žitnih rastlin je, kakor omenjeno, da se znižajo škodljiva nasprotja zemeljske toplote, oziroma nočno izpuhtevanje zemeljske gorkote, ki se hitreje ali počasneje vrši, in tako tudi ž njo združene zemeljske vlažnosti. Ta nasprotja so v južnih krajih, vsled večjega solnčnega pripekavanja, vedno večja, kakor pri nas, izzemši slučaj, ko bi se vsled neprestanih vetrov in krajev-nih izprememb tudi nasprotja predrugačila.

Ta nasprotja so zlasti tudi v peščenih krajih, ki se hitro razgrejejo, večja, kakor v ilasti zemlji, ki ima več vode v sebi.

V nižjih stopinjah širine in rahlih, lahkih vrstah zemlje naših krajev bila bi pa pomnožitev gorkotne vsote nepotrebna, da, nekaterim kulturnim rastlinam celó škodljiva; zato velja v takih okolištinah pravilo, da naj se nasprotje med solnčnim ogretjem zemlje in nočnim izparjanjem gorkote in vlažnosti poravnava in vpliva na časovno razdelitev ogrevanja, to je, naj se kraji, kjer se goji poljedelstvo, po noči ogrevajo in o vročih dnevih ohlajajo. Obe nalogi se morete izvršiti le z napeljevanjem ali pa odpeljevanjem vode, kajti voda se po dnevu segreje na solncu tako močno, kakor n. pr. peščena tla na enakem kraju; po noči pa oddaja mnogo počasneje hranjeno gorkoto od sebe, kakor se vrši to zlasti pri nepokritih, lahkih vrstah zemlje. Ako torej napelujemo n. pr. peščenim tlom o gorkih dnevih vode, se s tem tla shladé, med tem ko bodo v nasprotnem slučaju, če se po noči voda napelje, ista tla imela višjo toplino, kakor pa bi jo imela brez napeljane vode. Sevéda se voda ne sme nikdar opoldne napeljevati, to je, o vročem času dneva, ker je tako brzo ohlajenje razgretih tal poljskim rastlinam navadno škodljivo; zato pa tudi ne smemo za umetno ovlaževanje nikdar rabiti globoko stoječe talne vode (Grundwasser) in tudi ne vode, ki se izgublja v zemljo (Sickerwasser).

V nasprotju z rahlimi vrstami peščenih tal vpliva pri takozvanih „mrzlih“ zemeljskih vrstah zlasti stoječa podzemna voda hladilno, vsled česar so tudi vsote gorkote teh zemeljskih vrst v največ slučajih manjše od onih pri peščeni zemlji; kajti dobro je treba razločevati, kar se tiče ogrevanja zemlje, pod zemljo stoječo vodo, ki je manj podvržena solnčnemu vplivu od žive vode potokov in rek.

Če tudi so v takih mrzlih ilovnatih tléh toplotna nasprotja manjša, kakor v rahlih peščenih, ima vendar umetno ovlaževanje takih ilovnatih tal najboljše vspehe, vendar pa je treba, predno napeljujemo gorko dnevno vodo, podzemsko vodo razmaati, to je, take ploskve treba kar najmočnejše osušiti in je treba še posebno dobro skrbeti za razrahljanje zemlje, predno jo moremo ovlažiti.

Z intenzivnim odvajanjem mrzle podzemne vode in rahljanjem zemlje na jedni strani, z napeljevanjem gorké vode iz potoka na drugi strani, se dajo pri takih ilnatih tléh ne le nasprotja zemeljske toplote v rastlinski skorji na „minimum“ spraviti, temveč prav te vrste zemlje so, pri katerih se morejo gorkotne svote v „vegetacijskih perijodah“ z napeljevanjem vode izdatno povišati, in tako se more na umeten način izdatno pripomoči k rasti in razvoju žitnih rastlin, pri čemur pa je sevéda treba še jedenkrat poudarjati, da se za to nikdar ne sme rabiti mrzla podzemeljska voda, če nismo prej skrbeli in jo ogreli, in da tudi gorke površne vode o vročem času opoldne ne napeljujemo; kajti izkušnja uči, da le tista voda dobro vpliva na rast, ki ima blizu jednako toplino s tisto plastjo zraka, ki je zemlji najbližja.

Umetna ovlaževanja v južnih deželah imajo, ne gledé na gnojilne snovi, ki so v vodi, glavni namen samo ta, da ovlažijo tla, dočim ima tako ovlaževanje pri nas dvojni namen, namreč: zemljo o suhih časih ovlažiti, potem pa nadomestiti manj intenzivno ogrevanje solnčno.

Ako torej napeljujemo o času, ko se rastline razvijajo, n. pr. rastlinam za klajo, namesto 1 litra v sekundi in na vsak hektar 2 litra nadtalne vode, poznala se bode povečana gorkota zemlje, provzročena z drugim litrom, v obilnejših pridelkih; ako pa napeljujemo na te prostore namesto 2 litrov vode 3 ali 4 litre, rastli bodo pridelki v istem razmerju, dokler ne pridemo z množino vode do one meje, kjer voda rasti škoduje in bi poljski pridelki morali pešati.

To pomnoževanje ali pomanjševanje žetvenih pridelkov, provzročeno vsled napeljevanja vode, ima svoj povod jedino le v ogrevanju zemlje vsled napeljane vode, oziroma v pomanjšanju ali pa odpravljanju nasprotij v vegetacijski skorji, med tem ko nasprotno voda svoj učinek izgubi, ako so tla prenapojena in se od časa do časa popolnoma ohladé.

S tega stališča prihajamo torej do zaključka, da bi umetna ovlaževanja polja in travnikov v naših stopinjah širine najmanj prav tako koristna bila, kakor v nižjih stopinjah širine, samo da potrebujemo mi več vode pri ovlaževanju, kakor pa n. pr. v Indiji, Kitaju ali Italiji.

Dalje sledi.)

Telegrami.

Dunaj, 10. decembra. Cesar je počastil po včerajšnjem dvornem obedu navzoče ministre in vse avstrijske, ogrske in nemške odposlance z nagovori, v katerih izraža svoje upanje, da bode imelo pogajanje za pogodbo dober vspeh. — Danes so se pričele v avstrijskem trgovinskem ministerstvu razprave z zastopniki onih obrtov, katerih se tičejo nemške terjatve.

Dunaj, 11. decembra. „Wiener-Zeitung“ je objavila naredbo notranjega ministerstva z dné 8. t. m. o Kochovem zdravilu, da smejo namreč le načelniki bolnišnic in diplomirani zdravniki rabiti zdravilo, ki pride iz krajev, katerim je pruska državna uprava v to dala dovoljenje, in sicer do preklica. Ambulatorično zdravljenje brez gotovega zdravniškega nadzorstva je prepovedano, zapovedana so natančna naznanila, privatni zdravniki morajo naznaniti oblastvom vsako zdravljenje, istotako morajo se naznaniti slučajni smrti in če so se pripetili v zavodih ali ob zasebnem zdravljenju.

Zagreb, 10. decembra. Pri nadaljni generalni razpravi o proračunu je govoril danes poslanec Frank proti proračunu. Govornik je kazal, kako osodepolna je za Hrvatsko sprava z Ogrsko.

Berolin, 10. decembra. „Nordd. Allg. Zeitung“ potrjuje, da je ruska vlada dovolila nekaterim nemškim častnikom bivanje v Kazanu, da bi se priučili ruščini.

Madrid, 10. decembra. Španske čete so sijajno zmagale upornike na Karolinskem otoku Ponape. Sovražnika so z velikimi zgubami razpršili.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v toč
	opazovanja	barometra v mm	toplotnoma po Celziju		
7. u. jut.	740.7	— 4.6	sl. svzh.	del. jasno	
2. u. pop.	738.4	— 2.2	"	jasno	0.00
9. u. zveč.	739.3	— 6.4	"	del. jasno	

Srednja temperatura — 4.4°, za 3-8° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

11. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gld.	90	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	88	"	95	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107	"	75	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	05	"
Akcije avstr.-ogrske banke	982	"	—	"
Kreditne akcije	303	"	—	"
London	115	"	10	"
Srebro	—	"	—	"
Francoški napoleond.	9	"	11	"
Cezarski cekini	5	"	46	"
Nemške marke	56	"	52 1/2	"

Tuji.

9. decembra.

Pri *Maticu*: Vitez Kalenegger, c. kr. ministerjalni podtajnik; Nemeček; Kahn, trgovec, z Dunaja. — Mikuš, okrajni sodnik, iz Lazev. — Buchler, iz Trsta. — Brunsen iz Slov. Bistrice. — Tropper, stavbeni mojster, iz Gradea. — Bleck, trgovec, iz Monakovega.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

Skrbno izdelovanje

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Uradne in trgovske

KOVERTE

s firmo priporočila

KAT. TISKARNA

v Ljubljani.

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo

salonski krilasti klavir, pianine (52-48)

iz tovarne svetovno znane trvdke (Gottfried Cramer) — Wih. Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld., 650 gld., pianine za 350 gld. do 600 gld. Klavirji družih trvdk za 280 do 350 gld.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod najugodnejšimi pogoji.

Prodajalnica in posojilnica klavirjev A. Thierfelder, Dunaj, VII., Burggasse 71.

Št. 9211.

Razglas.

Dodatno k tuuradnemu razglasu z dné 29. marca t. l. št. 9211 oddajo se zdaj v svrhu **zgradbe deželnoobranske vojašnice** s postranskimi poslopji vred

mizarsko, ključavničarsko, steklarsko in pleskarsko delo razvrščeno po obrtnih skupinah po jednotnih cenah.

Za oddajo tega dela razpisuje se pismena ponudbena obravnava

do dné 19. decembra 1890. l. dopoldne.

Posamezna dela proračunjena so tako-le:

- a) **mizarsko delo**, vendar izvzemši tla iz mehkega lesa in vse delo v barakah za moštvo, na 13.305 gld. 33 kr.
- b) **ključavničarsko delo** na 7.820 " 55 "
- c) **steklarsko delo** 2.114 " 50 "
- d) **pleskarsko delo** 2.701 " 69 "

Dotični stavbinski podatki, namreč: splošni in posebni stavbinski pogoji, proračuni, črteži itd. so na razgled v **pisarni deželnega stavbinskega urada v deželnem dvorci št. 2** v gospodskih ulicah v navadnih uradnih urah.

Ponudniki naj svoje ponudbe vsaj do **19. decembra t. l. do 12. ure dopoldne vložé** pri vložnem zapisniku deželnega odbora v deželnem dvorci v I. nadstropji.

Ponudbe morajo biti kolekovane in zapečatene z napisom na zavitku: „Ponudba za delo pri zgradbi deželnoobranske vojašnice s postranskimi poslopji vred v Ljubljani.“

Vsaki ponudbi se mora priložiti 5% jamčevina dotične zgorej navedene cene, bodisi v gotovini, bodisi v hranilničnih knjižicah kranjske ali ljubljanske mestne hranilnice, ali v avstrijskih državnih pismih po kursni ceni, če ta ne presega nominalne vrednosti. Vsak ponudnik se mora v ponudbi izjaviti, da mu je znano zgorej omenjeno delo ter da se pogojem podvrže. — Uzorci za mizarsko in ključavničarsko delo shranjeni so na stavišči ter so na razgled ponudnikom, kateri morajo v svojih ponudbah izjaviti, da so si ogledali in da jim je znano stavišče, kakor tudi uzorci.

Ponudniki naj razločno zapišejo s številkami in z besedo, koliko odstotkov odjenjajo od jednotnih dražbenih cen ter naj svoji ponudbi pristavijo kraj in dan, potem svoje bivališče, svoj posel in lastnoročni podpis krstnega in rodbinskega imena.

Deželni odbor si pridržuje pravico, izmed ponudnikov po svojem preudarku izbrati si podjetnika ne gledé na to, koliko odstotkov kdo odjenja ali pa tudi razpisati novo obravnavo. — Oziralo se bode le na pismene, v razpisni dobi došle ponudbe. — Gledé varščine (kaveije) opozarjajo se ponudniki zlasti na § 8 splošnih pogojev.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dné 5. decembra 1890.